

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Rikosasiat](#) > [Oikeudellinen Yhteistyö](#) > Eurooppalainen pidätysmääräys

Eurooppalainen pidätysmääräys

Eurooppalainen pidätysmääräys on yksinkertaistettu oikeudellinen menettely, jonka avulla etsitty henkilö voidaan luovuttaa jäsenvaltiosta toiseen syytetoimien tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen toteuttamista varten. Minkä tahansa EU:n jäsenvaltion oikeusviranomaisen antama pidätysmääräys on pätevä kaikkialla EU:n alueella. Eurooppalainen pidätysmääräys otettiin käyttöön 1. tammikuuta 2004. Sillä korvattiin rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevat pitkälliset menettelyt, joita siihen asti sovellettiin EU:n jäsenvaltioiden kesken.

Miten se toimii

Yhden EU-maan oikeusviranomaiset pyytävät, että tietty henkilö pidätetään toisessa maassa ja luovutetaan pyynnön esittäneeseen maahan syytetoimien tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen toteuttamista varten. Menettely perustuu oikeuden päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen. Se on käytössä kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

Menettely edellyttää oikeusviranomaisten välisiä suoria yhteyksiä.

Viranomaisten on kunnioitettava eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvien menettelyjen yhteydessä [epäiltyjen ja syytettyjen menettelyllisiä oikeuksia](#), kuten oikeutta tiedonsaantiin, oikeudellisen avustajan ja tulkin käyttöön sekä oikeusapuun, pidätysmaan lainsäädännön mukaisesti.

Miten menettely poikkeaa perinteisestä luovutusmenettelystä?

1. Tiukat määräajat
Pidätysmaan on tehtävä lopullinen päätös eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta 60 päivän kuluessa henkilön pidättämisestä.
Jos henkilö suostuu luovuttamiseen, luovutuksesta on päätettävä kymmenen päivän kuluessa.
Etsitty henkilö luovutetaan mahdollisimman pian asianomaisten viranomaisten sopimana ajankohtana ja viimeistään kymmenen päivän kuluttua siitä, kun lopullinen päätös eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta on tehty.
2. Kaksoisrangaistavuuden vaatimus poistuu 32 vakavan rikoslajin osalta
. Tämä tarkoittaa, että niiden yhteydessä ei tarkisteta, onko teko määritelty rikokseksi kummassakin maassa. Ainoa vaatimus on, että pyyntö on esitetty sellaisen teon perusteella, josta voidaan määrätä *pidätysmääräyksen antavassa maassa vähintään kolmen vuoden enimmäisvankeusrangaistus*.
Muiden rikosten osalta luovuttamisen edellytykseksi voidaan asettaa se, että teko on täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan rikos.
3. Ei poliittista harkintaa
Oikeusviranomaiset tekevät päätökset itsenäisesti, ilman että asiassa käytetään poliittista harkintaa.
4. Omien kansalaisten luovuttaminen
EU-maat eivät enää voi kieltäytyä luovuttamasta omia kansalaisiaan, elleivät ne päättä ottaa huolehtiakseen asiaa koskevista syytetoimista tai etsityn henkilön vankeusrangaistuksen

täytäntöönpanosta.

5. Takeet

Pidätysmaa voi vaatia takeita siitä, että

- a) henkilöllä on tietyn ajan kuluttua oikeus pyytää tuomion uudelleenkäsitteilyä, jos hänelle määrätty rangaistus on elinkautinen vankeusrangaistus,
- b) etsitty henkilö voi suorittaa mahdollisen vankeusrangaistuksen pidätysmaassa, jos hän on kyseisen maan kansalainen tai asuu kyseisessä maassa.

Rajoitetut kieltäytymisperusteet

Maa voi kieltäytyä luovuttamasta pyydettyä henkilöä vain jos jokin pakollisista tai valinnaisista perusteista täyttyy:

Pakolliset kieltäytymisperusteet

- henkilö on jo tuomittu samasta rikoksesta (*ne bis in idem*)
- armahdus (pidätysmaa olisi voinut nostaa syytteen ja rikoksesta on annettu yleinen armahdus kyseisessä maassa).

Valinnaiset kieltäytymisperusteet, esimerkiksi

- *kaksoisrangaistavuuden puuttuminen muiden kuin eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun puitepäätöksen 2 artiklan 2 kohdassa lueteltujen 32 rikoslajin osalta*
- *alueellinen toimivalta*
- *rikosoikeudellinen menettely on vireillä pidätysmaassa*
- *vanhentumisajat ym.*

Käsikirja eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta ja täytäntöönpanosta

Euroopan komissio on julkaissut [Käsikirjan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta ja täytäntöönpanosta \(1.95 MB - PDF\) EN](#) helpottaakseen pidätysmääräystä käyttävien oikeusviranomaisten työtä. Käsikirjassa annetaan yksityiskohtaiset ohjeet eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista ja täytäntöönpanoa varten. Lisäksi siinä esitetään eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun puitepäätöksen eri säännösten tulkintaa koskeva Euroopan unionin tuomioistuimen keskeinen oikeuskäytäntö.

Käsikirja on saatavana kaikilla EU:n [virallisilla kielillä](#).

Tilastotietoa eurooppalaisen pidätysmääräyksen käytöstä

Vuonna 2018 etsityt henkilöt luovutettiin

- heidän suostumuksellaan keskimäärin 16,4 päivässä
- vastoin heidän suostumustaan keskimäärin 45 päivässä.

Vuonna 2019 etsityt henkilöt luovutettiin

- heidän suostumuksellaan keskimäärin 16,7 päivässä
- vastoin heidän suostumustaan keskimäärin 55,75 päivässä.

Vuonna 2020 etsityt henkilöt luovutettiin

- heidän suostumuksellaan keskimäärin 21,25 päivässä
- vastoin heidän suostumustaan keskimäärin 72,45 päivässä.

Vuonna 2021 etsityt henkilöt luovutettiin

- heidän suostumuksellaan keskimäärin 20,14 päivässä
- vastoin heidän suostumustaan keskimäärin 53,72 päivässä.

Vuonna 2022 etsityt henkilöt luovutettiin

- heidän suostumuksellaan keskimäärin 20,48 päivässä
- vastoin heidän suostumustaan keskimäärin 57,29 päivässä.

Vuonna 2023 etsityt henkilöt luovutettiin

- heidän suostumuksellaan keskimäärin 19,93 päivässä
- vastoin heidän suostumustaan keskimäärin 60,12 päivässä.

Vastaukset eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaan kyselyyn: [2014 \(1.54 MB - PDF\) EN](#) | [2015 \(1.44 MB - PDF\) EN](#) | [2016 \(1.69 MB - PDF\) EN](#) | [2017 \(1.24 MB - PDF\) EN](#) | [2018 \(1.51 MB - PDF\) EN](#) | [2019 \(1.06 MB - PDF\) EN](#) | [2020 \(1.44 MB - PDF\) EN](#) | [2021 \(1.45 MB - PDF\) EN](#) | [2022 \(1010.85 KB - PDF\) EN](#) | [2023 \(954.49 KB - PDF\) EN](#)

Tietoa ei ole saatavilla kaikista maista; annettuja eurooppalaisia pidätysmääräyksiä koskevat tiedot ovat kuitenkin täydelliset vuosilta 2015, 2016 ja 2017.

Eurooppalaiset pidätysmääräykset	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Annettu	14.948	16.144	16.636	17.491	17.471	20.226	15.938	14.789	13.335	14.071
Toteutettu	5.535	5.304	5.812	6.317	6.976	5.665	4.397	5.144	4.540	5.450

EU:n oikeusalan ohjelmasta rahoitetut hankkeet

[InAbsentEAW-tutkimushanke](#) on vertaileva oikeudellinen selvitys, jossa tarkastellaan eurooppalaisia pidätysmääräyksiä henkilöistä, jotka on tuomittu poissaolevina (*poissaolotuomio*). Käytäntö on osoittanut, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen ja täytäntöönpanoon liittyy tällaisissa tapauksissa usein ongelmia. Selvityksen tarkoituksena oli analysoida ongelmien syitä ja muotoilla yhteisiä sääntöjä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen tällaisissa tilanteissa, jotta täytäntöönpano tapahtuisi sujuvasti ja oikeudenmukaisesti. Selvitys perustui Alankomaissa, Belgiassa, Irlannissa, Puolassa, Romaniassa ja Unkarissa tehtyihin tapaustutkimuksiin.

Eurooppalainen pidätysmääräys ja vankeusolosuhteet

Vaikka kaikkien jäsenvaltioiden on noudatettava Euroopan ihmisoikeussopimusta, käytännössä tutkintavankeuteen liittyy merkittäviä eroja ja aineelliset vankeusolosuhteet vaihtelevat suuresti. Kuten unionin tuomioistuin totesi tuomiossa *Aranyosi/Căldăraru*, nämä vankeusolosuhteiden erot vaikuttavat tosiasiallisesti jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen toimintaan. Vuodesta 2016 lähtien eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on viivästynyt tai siitä on kieltäytytty perusoikeuksien loukkaamiseen kohdistuvan todellisen vaaran vuoksi lähes 300 tapauksessa.

Rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön tehostamiseksi ja vankeusolosuhteiden parantamiseksi kaikkialla EU:ssa komissio antoi 8. joulukuuta 2022 suosituksen tutkintavankeudessa olevien epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisista oikeuksista ja vankeuden aineellisista olosuhteista. Suosituksessa esitetään yhteenveto tutkintavankeuden aineellisia olosuhteita ja prosessuaalisia oikeuksia koskevista valikoiduista eurooppalaisista vähimmäisvaatimuksista ja keskitytään vankien perusoikeuksien suojelun keskeisiin painopistealoihin.

Linkkejä

[Puitepäätös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä](#)

[Kertomus eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan neuvoston puitepäätöksen täytäntöönpanosta ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä](#)

[Suositus tutkintavankeudessa olevien epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisista oikeuksista ja vankeuden aineellisista olosuhteista](#)

[Oikeus- ja sisäasioiden epävirallinen asiakirja komissiolta tutkintavankeudessa olevien epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisia oikeuksia ja vankeuden aineellisia olosuhteita koskevan komission suosituksen hyväksymisen yhteydessä](#)

■ Päivitetty viimeksi: 17/02/2026

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.